

Панченко Вікторія Валеріївна
асистент кафедри земельного
та аграрного права
Національного юридичного
університету
імені Ярослава Мудрого

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ В АГРОСФЕРІ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ПИТАННЯ

Правова природа відповідальності за правопорушення в агросфері на сучасному етапі розвитку законодавства не передбачає особливих механізмів юридичної відповідальності (не притаманних іншим видам юридичної відповідальності) впливу на правопорушників, створення особливої організації з вирішення спорів у цій сфері.

Відповідальність за правопорушення в агросфері забезпечується не тільки нормами аграрного законодавства, а передбачає передусім застосування механізмів адміністративної, кримінальної, цивільної та інших видів юридичної відповідальності, специфіка ж визначається через особливості правопорушень в агросфері (порушення приписів про поліпшення сільськогосподарських земель, охорону ґрунтів та інших природних ресурсів, що використовуються в сільському господарстві; порушення організаційних основ і правил ведення сільськогосподарського виробництва; заподіяння збитків майну сільськогосподарських підприємств тощо).

Крім того, суб'єктами відповідальності за правопорушення в агросфері є юридичні особи різних форм власності та фізичні особи, осно-

вним видом діяльності яких є виробництво, переробка, реалізація сільськогосподарської продукції, а також посадові особи, які уповноважені здійснювати відповідний контроль у галузі аграрного законодавства.

Правові норми різних видів юридичної відповідальності міжгалузевої або загальноправової дії застосовуються для забезпечення законності в агросфері, але застосування відповідних заходів та санкцій відбувається за вчинення аграрних правопорушень, тобто проступків, що порушують вимоги аграрного законодавства, яке і враховує особливості сільського господарства. у США, наприклад, була прийнята система законодавчих актів з охорони земель, екологічного регулювання основних видів діяльності в аграрному виробництві і обмеження негативного впливу на нього промисловості та урбанізованих територій. Були створені спеціальні державні служби, які шляхом дорадництва, різних премій і штрафів, зниження податків, пільгових кредитів, значних дотацій, цільових державних інвестицій тощо допомагають фермерам дотримуватися вимог агроекології [1, с. 7–16].

Врахування галузевих особливостей додає заходам кримінальної, адміністративної, майнової, матеріальної та іншим видам відповідальності аграрно-правового характеру, але не забезпечує ефективності механізмів відповідальності за правопорушення в агросфері, що потребує розробки дієвих підходів до забезпечення законності в аграрному секторі економіки України. Прикладом може бути Закон України «Про аграрні розписки» від 6 листопада 2012 року, де передбачено створення окремої організації для вирішення спорів щодо вимог в акті про порушення технології виробництва, та викладені наслідки їх невиконання (не властиві іншим видам юридичної відповідальності), які можуть розглядатися як специфічний механізм (визначається особливостями виробничого процесу у сільському господарстві) відповідальності за правопорушення в агросфері.

Отже, розуміння категорії «відповідальність за правопорушення в агросфері» має важливе значення та збільшується відсутністю до цього часу нормативного закріплення загального поняття, різними підходами до визначення змісту, що робить необхідним проведення досліджень, спрямованих на систематизацію галузевого законодавства про відповідальність за правопорушення в агросфері, оскільки вивчення галузі права є неповноцінним без визначення наслідків порушення правових норм,

а також механізмів правового регулювання, пов'язаних з цим правовідносин.

Правильне вирішення теоретичних питань щодо відповідальності за правопорушення в агросфері дозволить глибше оцінити її сутність, внести аргументовані пропозиції щодо вдосконалення галузевого законодавства, що позитивно позначиться на стані законності і правопорядку.

Список використаних джерел:

1. Созінов О. О. Агросфера України у ХХ столітті / О. О. Созінов // Вісник НАН України. – 2001. – № 10. – С. 7–16.

Організаційний комітет:

В. Я. Тацій – д-р юрид. наук, проф., акад. НАН України, ректор Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, почесний президент, радник президії НАПрН України (*голова оргкомітету*); **А. П. Гетьман** – д-р юрид. наук, проф., проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, акад. НАПрН України (*заступник голови оргкомітету*); **А. К. Соколова** – д-р юрид. наук, доц., зав. кафедри екологічного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого; **М. В. Шульга** – д-р юрид. наук, проф., зав. кафедри земельного та аграрного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, чл.-кор. НАПрН України; **А. М. Статівка** – д-р юрид. наук, проф., проф. кафедри земельного та аграрного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, чл.-кор. НАПрН України; **Є. П. Суєтнов** – канд. юрид. наук, доц. кафедри екологічного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого; **Т. В. Курман** – канд. юрид. наук, доц. кафедри земельного та аграрного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого; **Е. Є. Туліна** – канд. юрид. наук, асист. кафедри екологічного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого; **Д. М. Золотарьова** – канд. юрид. наук, асист. кафедри земельного та аграрного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Актуальні проблеми екологічного, земельного та аграрного законодавства в сучасних умовах : матеріали «круглого столу», присвяч.
 А43 **90-річчю з дня народж. д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. НАПрН України В. К. Попова (Харків, 1 берез. 2019 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана і М. В. Шульги. – Харків : Право, 2019. – 244 с.**

ISBN 978-966-937-635-0

Збірник містить тези наукових доповідей учасників «круглого столу», що відбувся у м. Харкові 1 березня 2019 р.

Для науковців, фахівців у галузі права, студентів юридичних закладів вищої освіти та всіх, хто цікавиться питаннями екологічного, земельного й аграрного права України.

УДК 349.6+349.4+349.42](477)(094.5)

- © Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2019
- © Національна академія правових наук України, 2019
- © Оформлення. Видавництво «Право», 2019

ISBN 978-966-937-635-0